

Rákóczi jelvénytörzsi túra

a Mátrában

Az igazolófüzet tartalma

Bevezető gondolatok	4
A Rákóczi jelvénytulajdonos túramozgalom a Mátrában	7
Túraleírás	8
Figyelem! Elterelés!	13
A Rákóczi turistaút adatai	14
A Rákóczi turistaút szintvonalakkal	15
Igazolások teljesítésének módja	16
Igazolólap	17
Észrevételek a túramozgalomhoz	18
A Rákóczi jelvénytulajdonos túra teljesítésének elismerése	19
II. Rákóczi Ferenc	20
Bemutatkozik a Kékes Turista Egyesület	21

Rákóczi-forrás a Mátrában

**6. átdolgozott kiadás, amely
az előző kiadások aktualizálásával készült.
2024. június**

Szent Anna kápolna

Hanák kilátó

Sas-kő

Kiadja a Kékes Turista Egyesület

3200 Gyöngyös, Petőfi Sándor út 32-34.

Internet: <https://kekesturista.hu>

Elérhetőségek:

Rendezvényszervező:

Előházi Irén elohazi.iren@gmail.com

Tel.: +36 30 363 1648

Felelős kiadó: Sárközi Illés

Szerkesztette:

Merva Eszter mereszter@gmail.com

A kiadvány fotóit készítették:

Nagy Róbert, Merva László, Merva Eszter

A túramozgalom bronz jelvényét Merva Eszter tervezte.

Minden jog fenntartva.

Bevezető gondolatok

Egy olyan utazásra hívjuk most Önt, amelyet mi már megéltünk, és örömmel osztozunk mindenkivel a megszerzett élményekben. Ez egy életre szóló kaland része, amelyet csak azoknak van módjuk megélni, akik szeretik a természetet, alázattal fogadják annak ajándékait. De még ez sem elég. Kell hozzá a hon ismeretére való éhezés és a hon szeretete. Ráadásul mindezt csak gyalogosan lehet elérni.

Túramozgalmak a Mátrában

A túramozgalom a hagyományőrzés és a természetjárás legnemesebb ötvözete. Ösztönzést és módot ad a turistának, hogy ismerkedjen hazánk egy-egy tájának történelmével, és a történelem elhivatott kutatójának, hogy a szó szoros értelmében nyomába eredjen hősének. Teljesítése nincs időhöz kötve; mindenki a saját tempójában járja végig az útvonalat, hogy az igazolófüzet leírása segítségével élménnyé sűrűsödjének benne a történelem emlékei és a természet csodái.

A Mátrában jelenleg tucatnyi túramozgalmat tartunk nyilván, melyek közül egyesületünk hozta létre, illetve szervezője, gondozója 2023-ban az alábbiaknak:

- A keresztek nyomában Gyöngyösön és környékén túramozgalom
- Várak a Mátrában
- Kodály Zoltán emléktúra
- Mátrai templomok lovagja
- Vörösmarty Mihály emléktúra.

Ezek évente sok száz társunknak mutatják be a két nagyszerű művész mátrai kötődéseit, szakrális helyeinket egy csokorban, ismert és elhagyatott történelmi helyeinken vezetnek végig.

Egyesületünk a Rákóczi jelvénytulajdonos túrával szeretne hasonló túraélményt kínálni minden ép lelkű honfitársunknak, ezért törekedtünk a Rákóczi-hagyományok túramozgalmommá szervezésére a Mátrában.

Rákócziak a Mátra vidékén

1603-ban Felső-Vadászi Rákóczy Zsigmond egri várkapitány (1607-től erdélyi fejedelem) II. Rudolf magyar királytól adománybirtokokat kapott Borsod és Heves megyében, melyhez Gyöngyös város negyedrésze és a környékbeli falvak is tartoztak. A birtok ura a 17. század végén és a 18. század elején II. Rákóczi Ferenc volt, aki először 1694-ben járt Gyöngyösön. 1700-ban városunkban, a Szent Bertalan templom mellett lévő palotájában töltötte családjával a Karácsonyt.

2003. május 21-én volt 300 éve, hogy a Rákóczi szabadságharcban részt vevő katonák zászlót bontottak. 1704–1705 között Gyöngyös városban volt a fejedelem udvartartása. 1704-ben itt folytatott béketárgyalásokat a

Habsburgokkal.

Gyöngyös a szabadságharc kitörésekor rögtön kiállt Rákóczi mellett. 1703-ban Almásy János armális nemes itt hirdette meg a Heves és Külső-Szolnok Vármegye nemesi felkelését. 1704. március 18-tól 29-ig, majd augusztus 20-tól szeptember 12-ig Rákóczi két hosszú, de eredménytelen békeértekezletet folytatott az I. Lipótot képviselő, gyöngyösi születésű Szécsényi Pál kalocsai érsekkel, a francia, lengyel és török követek közreműködésével. A város mindvégig kitartott a szabadságharc mellett, elsősorban a kuruc seregek ellátása révén.

Ebben az időben a Parádi-medence is Rákóczi birtok volt, a debrői uradalom részeként. Ezen a tájon állíttatta fel a Nagyságos Fejedelem a vidék első üveghutáját, Parádóhuta közelében, a Som-hegy oldalában. Ez a huta tekinthető az egykor világhírű parádsasvári Kristály Manufaktúra ősének. A korszak igényeinek megfelelően valószínűleg háborús célokat is szolgált – a kuruc seregek is használták az itt készült üvegránátokat.

A szabadságharc leverése után II. Rákóczi Ferenc mátrai birtokait is elkobozták. Az új birtokosok új történelmet írtak, új palotákat építettek, a gazdaságot fejlesztették. Nekik érthető okokból nem volt céljuk a Rákóczi-emlékek ápolása.

A ma emberének is tudnia kell azt, hogy mit jelent II. Rákóczi Ferenc a magyar történelemben. Ma is példamutató az ő élete minden gyengesége és politikai tévedése ellenére, hiszen Magyarország leggazdagabb földesura, mérhetetlen nagyságú uradalmak tulajdonosa nem a kényelmes életet választotta 1711-ben – pedig megtehetette volna –, inkább az emigrációt, a jelentéktelenséget. A szabadságharc bukásakor felkínálták neki a kegyelmet, de ő hű maradt eszméihez.

A fejedelem kultuszának tetőpontja az ő és társainak újratemetése volt 1906-ban. Hamvait a törökországi Rodostóból ünnepélyes keretek között hazahozták, és a kassai Szent Erzsébet dómban helyezték örök nyugalomra, hogy ősei földjén tisztelettől övezve példát adjon hazaszeretetből.

A Rákóczi jelvénytulajdonosok túramozgalom indítása a Mátrában

2004-ben emlékezett meg Gyöngyös a szabadságharc idején a városban folytatott két béketárgyalás 300. évfordulójáról. A Kékes Turista Egyesület ennek tiszteletére emléktúrával indította útjára a Rákóczi jelvénytulajdonosok túramozgalomát a Mátrában.

Az emléktúra 2004. április 3-án, szombaton volt. A két végpontból, Parádsasvárról és Gyöngyösről egyszerre indultunk, hogy a kora délutáni órákban Kékestetőn találkozzunk.

A Parádsasvárról indulókat az üvegyár előtt vártuk. Ez a szakasz a palóc központ legfontosabb látnivalóival kezdődik. Parádsasváron megnéztük az Ybl Miklós tervezte ivócsarnokot és a Károlyi kastélyt, majd a Széchenyi-hegy oldalából a kastély tornyai fölött a Kékes sziluettje is feltűnik. Utunk a

Köszörű-völgyi- víztározó fölött vezetett a Két-bükk-közi patakig, melynek mentén értünk be Parádóhutára. A község fölött a Méhéskertnél jelölték meg az egyik legrégebbi üveghuta helyét. A Klarissza-csevice közelében volt az 1708-ban Rákóczi által alapított üveghuta. Parádóhután keresztül leereszkedtünk Parádra, ahol a híres fafaragó, Asztalos Johák emlékkiállítását és a palóc tájházat tekintettük meg. Parádfürdőn a ma már majdnem kiszáradt Rákóczi-fa nyűgözi le a vándort, aki aztán a Szent István-csevicénél búcsúzik a medencétől. Tudjuk azt, hogy Rákóczi még a hadjárataira is innen vitette maga után az ivóvizet. Az út innen egyre meredekebben, Rózsaszálláson és a Disznó-kövön át vezet a Mátra gerincére. A gerinctúra a Sas-kői emlékművet érintve Kékestetőnél ért véget.

A Gyöngyösről indulók a nemrég avatott Rákóczi-szobornál találkoztak, kerülőt tettek a Fő térre, ahol a volt Rákóczi-palota helyén épült házban mívés felirattal emlékezik az utókor a Fejedelemre, és a házban zajlott béketárgyalásokra. A várost észak felé elhagyva haladók a főiskolánál találták meg a sárga jelzést.

A turistaút felvezet a Sár-hegyre, ahol a Fejedelem hamvainak hazaszállításakor, 1906. október 28-án a gyöngyösiek egy hatalmas máglyával fejezték ki iránta tiszteletüket. A máglya helyét elfoglalta a természet, de talán 2006. október 28. éjszakáján újra emlékezhetünk arra. A Szent Anna-tavat érintve Mátrafüredre jutunk, ahol felkerestük a pálos rendi szerzetesek régvolt kápolnájának helyén épült kis templomot. Kékestetőre a Rákóczi-forrás, a Hanák Kolos kilátó, a Kecse-bérc, Mátraháza, a Som-nyereg és a Sombokor érintésével kapaszkodtunk fel.

A két útszakasz 20 nevezetes megállópontra keresztül, 42,8 km-en, végig a sárga jelzésű Rákóczi turistaúton vezet.

A túramozgalom megnyitó ünnepsége Kékestetőn volt, az országkőnél. Az ország legmagasabb pontját jelző kopjafa mellé, az országkő mögé állítottuk a Rákóczi emlékoszlopot, melyre a Nagyságos Fejedelem jelmondatát vésettük: „Cum Deo Pro Patria Et Libertate”. A kopjafát Jakkel Mihály faszobrász, a gyöngyösi Város szépítő- és Városvédő Egyesület volt elnöke készítette.

A történelmi visszaemlékezésre városunk neves történészét, Báryné dr. Gál Editet, a túramozgalom megnyitására Rakaczky Istvánt, a Magyar Természetbarát Szövetség akkori főtitkárát kértük fel.

Akik az indítónapon csak az emléktúrán vettek részt, emlékül egyedi kítűzöt kaptak.

Ön, Kedves Túratársunk, amikor e fejezetet olvassa – közel 20 éves emlékeink megismerőjévé vált, és - csak remélhetjük, hogy Kékestetőn vagy valahol az út mentén személyesen is találkozunk.

Ma már áll az emlékoszlop, így vegye ezt a fejezetet híradásnak a túramozgalom indításáról.

Pusztamonostor, 2004-ben, frissítve 2023. november *Merva Eszter és László*

A Rákóczi jelvényt szerző túramozgalom a Mátrában

A túramozgalom szabályai:

1. **A túra célja:** a Mátra hegységben a II. Rákóczi Ferenc fejedelem emlékét őrző helyek felkeresése, valamint a hegység természeti szépségeinek és kulturális látnivalóinak megismerése.
2. **A túra irányítója:** a Kékes Turista Egyesület (3200 Gyöngyös, Petőfi Sándor út 32-34.)
3. **A túra útvonala:** a Gyöngyösön a Könyves Kálmán térről (Rákóczi szobor) a Parádsasvári Üvegyárig tartó sárga sáv jelzésű turistaút, melynek hossza 42,8 km.
4. **A túra teljesítése:** történhet csoportosan vagy egyénileg, korra és állampolgárságra való tekintet nélkül, bármely irányban, bármilyen szakaszokra bontva, **csak** gyalogosan. A túra időpontja és időtartama nincs korlátozva.
5. **A teljesítés igazolása:** az útvonalleírásban is található helyeken a jelek, vagy a szövegek igazoló lapra történő berajzolásával, illetve beírásával lehetséges. ***Amennyiben a jel a természetben megrongálódott vagy elpusztult, a helyet és a teljesítőt egyértelműen ábrázoló fényképes igazolást is elfogadunk.***
6. **A jelvény odaítélése:** A füzetet a kitöltött igazolólapmal postai úton kell elküldeni a Kékes Turista Egyesület címére. A levélben felbélyegzett és megcímezett C/5-ös válaszborítékot is kérünk küldeni. Az egyesület a jelvény odaítéléséről levélben értesíti a teljesítőt, aki a jelvényt előzetes egyeztetés után személyesen, díjmentesen veheti át. Amennyiben a személyes átvétel nem lehetséges, úgy azt a füzetrel együtt postázzuk a teljesítő részére.
7. **A túra hivatalos honlapja:** a <https://kekesturista.hu>, ahol a túra irányítója a teljesítőkről részletes és folyamatos statisztikát közöl. Itt lehet továbbá tájékozódni az útvonal esetleges változásairól, valamint egyéb érdekességekről, tudnivalókról is.

Túraleírás

II. Rákóczi Ferenc fejedelmünk születésének 300. évfordulója tiszteletére 1976-ban az Országos Erdészeti Egyesület Mátrafüredi Csoportja a Gyöngyös Parádfürdővel összekötő sárga sáv jelzésű turistautat felújította és Rákóczi turistaútnak nevezte el. Ez, a Mátrát É–D-i irányban átszelő, több mint 30 km-nyi turistaút a hegység egyik legszebb és legváltozatosabb útvonala, melyet 2002-ben a Kékes Turista Egyesület további látnivalók és Rákóczi- emlékek bevonása céljából mintegy 13 km-rel hosszabbított meg. Az alábbiakban ezt, a már kibővített – időközben kisebb nyomvonal-korrekción átesett – **sárga sáv** jelzésű Rákóczi turistautat mutatjuk be, melyet egy nap alatt is be lehet járni, de a számtalan látnivaló megismerése céljából érdemes két vagy három napot rászáni.

A Rákóczi-turistaút a Mátrában

Túránk kezdőpontja **Parádsasvár**, amit Budapestről, Gyöngyösről és Egerből, de a keleti országrész számos városából is elérhetünk távolsági autóbuszjáratokkal. Személykocsival is eljuthatunk ide a 24-es számú főutat igénybe véve, amelyen Gyöngyös felől 24, Eger felől 36 km-t kell autóznunk. Gyöngyössel még ennyi gondunk sem lehet, hiszen országos viszonylatban is kiemelkedően jók a közlekedési kapcsolatai (gondoljunk csak az M3-as autópályára), de busszal és vonattal is kényelmesen eljuthatunk a Mátra kapujába.

Az **üveggyár** mellől (**igazolópont**) indulunk ÉK felé a Rákóczi utcán. A gyárépülettel szemben a községházán üvegmúzeum található. A valaha nemzetközileg ismert üzem az 1767-ben Parádóhutáról ide átkerült üveghuta felfejlődött utóda, s így a Rákóczi által alapított parádi üveggyártás méltó folytatója volt. Mára sajnos megint az enyészete. Utunk egy kis emelkedővel kezdődik, majd a művelődési házat elhagyva lejtőssé válik. Jobb oldalon hamarosan feltűnik a híres parádi gyógyvíz palackozója, de még az útkanyar előtt balra betérünk az erdőbe.

Keresztezünk egy villanypásztát és egy fiatal tölgyesbe érünk. Ez a **Sós-cseri tető**, ahol balkéz felől egy fa törzsén találjuk a túramozgalom **igazolópontját**. Utunk következő szakaszára, a Várhegy és a Som-hegy oldalára, valamint a Kékes tömbjére nyílik innen szép kilátás. Utunk lejteni kezd és rövidesen a Széchenyi-hegy keskeny gerincén, gyertyános-tölgyesben jutunk le a fényespusztai műútra. Ezen jobbra

fordulva érjük el a 24-es főutat, amelyen átkelünk. Jobbra találjuk a szállást és étkezést kínáló Túra kempinget. A buszmegálló mellett néhány métert meredeken kell fölfelé kapaszkodnunk, mígnem elérünk egy szintutat. Ezen jobbra mintegy 150 métert haladunk a bükkösben, majd egy kis völgyecskeben balra fordulva kaptatunk egy erdészeti dózerútig. A Hársas-tető nyergéig ezen a kanyargós, változatos erdőkön keresztül vezető, igen enyhén emelkedő úton folytatjuk túránkat.

A Várhegy meredek DNY-i oldalában vagyunk, alattunk néhol félelmetes a mélység. Itt csillog a Köszörű-völgyi víztároló víztükre, mely a Parádi-medence ivóvízellátását hivatott szolgálni. Időnként meg-megnyílik a fák koronája, és teret enged a szemnek: Parádsasvár házaitól a Som-hegy alatti rétekig pásztázhatjuk a látóhatárt. A **Hársas-tető alatti nyeregben** egy idős cserfán található az **igazolópont**. Ez a Tariska-rét határa, erdei utak csomópontja. A villanypászta mentén az ÉK felé tartó lejtős kocsútra térünk, majd néhány méter után elhagyjuk a szélesedő kocsut és egy keskeny ösvényre, a K-i irányú Kétbükk-közi-patak völgyébe térünk. A mélyen a sziklák közé vágódva kanyargó patakot követve vegyes összetételű erdőben ereszkedünk le **Parádóhutára**, ebbe a hangulatos kis hegyi falucskába.

A vegyesbolt és a söröző mellett indul jobbra fölfelé a sárga körjelzés, amelyen 600 métert gyalogolva a gyér vízű, kissé kénes Tót-berki csevicéhez juthatunk. Mi viszont balra tartunk, a buszmegálló felé, ahol egy szűzmáriás feszület és egy háborús emlékmű mellett, a harangláb alatti padon pihenhetünk meg. Innen jobbra fordulunk, és egy erősebb emelkedő után a Klarissza-csevicéhez érünk. Érdemes megkóstolnunk a szépen kiépített forrás vastartalmú, vérképzést segítő gyógyvizét. 1708-ban a közelben állította fel Rákóczi az első mátrai üveghutát. Továbbindulva meredeken kapaszkodunk fel a **Méhészkerthez**, ahol a sárga sávval együtt a P+ jelzést láthatjuk, s azzal együtt balra fordulunk. 200 méter megtétele után egy útelágazásban találjuk a következő **igazolópontot**. (Az innen induló sárga keresztjelzés, a „kis Rákóczi turistaút” több mint 10 km-t rövidítve, a Tarna és az Ilona-patak völgyét kihagyva a Pál-bikk nyergénél csatlakozik újból utunkhoz.) Nagyjából É felé tartva, az üdülőtelkek és az erdő határán vezet ösvényünk, majd a templom előtt balra kanyarodva kiérünk a parádi múútra. Ezen egyre erősebb lejtéssel jutunk **Parádra**, ahol az első, a Hársfa utcán balra fordulva mindjárt **Asztalos Johák fafaragó** házához érünk (**igazolópont**). Az 1980-ban elhunyt művész számos alkotása jelenleg a Kékesi u. 2. sz. alatt (a régi tűzoltószertár épületében) tekinthető meg. Különösen figyelemreméltó a Rákóczi szabadságharc történetét bemutató dombormű, valamint több híres betyár (Vidróczki Marci, Sobri Jóska stb.) életnagyságú szobra. Ezután a Petőfi utcán jobbra fordulva, majd a bodonyi bekötőútra térve az arról a patakhíd után balra nyíló Sziget utcában található meg a múzeumnak berendezett **Palóc házat** (**igazolópont**). Innen K felé, az újjáépített Rákóczi utcán (az 1998-as nyári esőzések után a Parádi-Tarna kilépett medréből és utcákat, házakat alámosva igen nagy pusztítást végzett), majd a patak gyaloghídján átkelve a Kossuth úton folytatjuk utunkat. Ez a völgyben hosszan elnyúló község főutcája. A Parádi Kisvendéglő és a Muskáti Vendégfogadó után **Parádfürdőre** érve az út bal oldalán pillanthatjuk meg a Cifra Istállót, melynek kocsis múzeumát feltétlenül tekintsük meg! Parkolókat és üzletsort elhagyva érünk a buszmegállóhoz, mellette az ugyancsak felújított Erzsébet Szálló épülete.

Túránk DK felé, majd a patakon átkelve a Károlyi család által több mint száz éve létrehozott kastélypark mellett D-i irányban, az Ilona-völgy mentén folytatódik. Nemsokára egy hatalmas kocsánytalan tölgy fekvő törzsét látjuk egy tető védelmében, ez a valamikori **Rákóczi-fa (igazolópont)**, amelynek óriási méreteire jellemző, hogy mellmagassági törzskerülete kb. 6 méter volt. Az előbb említett parkban égbe nyúló nyárfák büszkélkednek, egyikük még a Rákóczi-fánál is tekintélyesebb méretű volt. A rét túloldalán, a lombok között látható a Károlyiak

egykori parádfürdői kastélya. Egykori faragott székelykapu kópillérei között haladunk át, majd egy másik idős tölgy mellett lévő Mária-képoszlopot elhagyva üde rétek által kísért aszfaltozott keskeny úton járunk. 120-130 éves vadgesztenyékből és kislevelű hársakból álló páratlan szépségű, sajnos már pusztulásnak indult fasor szegélyezi utunkat. Mondhatjuk, ők a Parád-Recsk közötti híres gesztenyefasor "kistestvérei".

Magunk mögött hagyva a sándorréti elágazást, valamint az egykori gépjavító állomás épületeit beérünk az erdőbe, és hamarosan a **Szent István-csevice** széndioxidban dúskáló, ízletes vizével olthatjuk szomjunkat (**igazolópont**). Továbbindulva 300 m után jobbra letérünk a műútról, majd a réten átvágva, és az Ilona-patakon gázlóján átkelve a Macska-lyuk vízmosása mentén erős emelkedővel folytatjuk utunkat. A Pálbikk-nyeregnél lévő fiatalosnál csatlakozik hozzánk a Parádóhután elhagyott sárga kereszt jelzés. Itt É felé fordulunk, és a fenyőerdő szélén haladva, a Lapossás-dombot megmászva érjük el a Hurok út nevű bitumenes erdészeti feltáróutat. Bükkös szálerdőben vezet tovább töretlen emelkedésű utunk, melyet néhány nyírfa, tavasszal pedig az odvas keltike és a szagos müge virágszőnyege tesz színessé. A Hérics TE kezelésében lévő **Rózsaszállás erdészház alatt találjuk az újabb igazolópontot**. Átkelve a patak kissé rozoga fahídján ismét találkozunk a visszakanyarodó erdészeti úttal. (A sárga kereszt jelzés itt elválik tőlünk és a Gabi halála felé folytatódik, hogy a Sombokornál ismét találkozzunk vele.) Kőrakással megtámasztott régi kocsútra térünk, amely a Disznó-kő meredek oldalában, hatalmas mohás sziklatömböktől kísérve, egyenletes emelkedéssel kapaszkodik fölfelé. Alattunk szédületes mélységben kanyarog az erdészeti út, egy oldalgerincen megnyílik az erdő lombja, és a Keleti-Mátra hegycsúcsait szemlélhetjük. Hamarosan elérjük az országos kék jelzést. Ezen élesen jobbra kanyarodva előbb egy oldalhorpadást bejárva egy szép kilátást nyújtó kopárost szelünk át, majd a Disznó-kő gerincorrára érünk fel. (Jobbra kék háromszög hívogat le a pár lépésre megbúvó sziklakilátóhelyre, az **igazolópont**hoz, ahonnan a mélységben fekvő Parádi-medencére nyílik kilátás.)

Ösvényünk hajtúkanyarral a Kis-Sas-kő északi oldalába fordul, ahol különböző korú bükkösökön át, folyamatosan emelkedve feljutunk a gerincre. Innen percek alatt elérjük a **Sas-kő** csúcsán álló I. világháborúban elesett turisták emlékművét (**igazolópont**). Északi, valamint a lentebbi kiugró sziklapárkányról déli irányban is szépséges panorámában lehet részünk, az előbbi látóhatárt tiszta időben a Magas-Tátra hegycsúcsai határolják. A Mátra hullámos főgerincén, bizarr sziklák között haladunk tovább szinte vízszintes úton, majd az Erzsébet-keresztnél megállva észak felé talán még az előzőnél is szebb kilátásban gyönyörködhetünk. Kényelmes, füves utunk a Sötét-lápa nyergébe lejt, ahol keresztezzük a sífutásra is alkalmas Felsőpincési erdészeti földutat. Innen egy húzós, de viszonylag kellemesnek mondható emelkedővel, öreg bükkösben érjük el a **Kékes** csúcsát. Ha még az előbbi, magasztos jelzőkkel illetett panorama látványát is fokozni akarjuk, érdemes fölmennünk a TV-torony körkilátójába. Az **igazolópontot** a csúcskő mellett, a túramozgalom megújításakor felavatott **Rákóczi emlékoszlopon** találjuk. Hazánk legmagasabb pontját ÉK felé, a Tető étterem mögött, bükkerdőben hagyjuk el. A sífutó utat ismét keresztezve érdemes egy kis kitérőt tennünk a tájvédelmi körzetet jelző táblánál induló sárga háromszögjelzésű ösvényen. Vörösfenyők mögött meghúzódó, varázslatos fekvésű tisztásra érhetünk, ahol párját ritkító

panorámában lehet részünk a Karancstól a Bükkig, előtérben a Mátra hegykoszorújával.

Visszatérve utunkra a hegység főgerincén, évszázados bükkök és helyenként elkőrisedett bükkös, majd fenyves fiatalos szélén haladunk egyre meredekebb lejtéssel a keresztező sárga kereszt jelzésig. Itt találjuk a következő **igazolópontot**. Innen egy rövid, de rendkívül meredek, kellemetlen lejtő következik a **Somnyeregig**. Legyünk nagyon óvatosak! Enyhébb lejtésű ösvényen, fiatal vegyes erdőben jutunk le a Honvéd üdülőhöz. A 24-es úton átlépve a parkoló szélén, aztán a műút melletti ösvényen, majd egy kis szakaszon az Országos Kékhez csatlakozva nemsokára **Mátraházára**, a turistautak jelentős csomópontjához érünk.

A buszpályaudvar, a posta, végül a Népstadion edzőtábora mellett elhaladva balra, a szanatórium lakótelepe mellett vezető kövesútra térünk. Az enyhén lejtő út hajtúkanarját levágva, a szanatórium főbejárata után a sárga kereszt jelzés ismét másfelé tart. D felé haladva a letermelt erdőrészen rövid emelkedővel egy kis kúpra érünk, ahonnan a fakitermelés következtében majdnem körpanorámában gyönyörködhetünk a DNY-i Mátrától a Kékesig. Némi lejtő után jobbra ágazik ki utunkból a sárga kör jelzés, amely Ny-ról, mi viszont K-ről kerüljük meg a Hórákó lefolyástalan, szakadékszerű mélyedését. A Hórákó elnevezés arra utal, hogy ebben a fagyzugos mélyedésben sokszor még májusban is látni hófoltokat. Hegyoldalban kanyargó ösvényünk hamarosan a sárga háromszög elágazásához ér. Ezen mintegy 150 métert sétálva, egy völgyhíd után érünk a **Kecske-bérc kiugró sziklájára (igazolópont)**, ahonnan a Szanatóriumra, a Somor-patak völgyére és a Kékesre nyílik szép kilátás. A Kecskebércről visszatérünk a S- jelzésre, s azon D felé indulva 210 m után balra betér az új nyomvonal egy fiatalosba, amin rézsúsen leereszkedünk egy felhagyott erdészeti útra (200 m). Ezen az úton K-ről megkerüljük az Ózon Hotelt, s 700 m után elérjük a Lifestyle hotel sétaútjait. A pihenőpadok mentén további 250 m után, a Református üdülő bekötőútja mellett érjük el a régi útvonalat, (amely ezelőtt az Ózon Hotel területén haladt át), s azon balra fordulva folytatjuk majd utunkat Mátrafüred felé. (Ahonnan a régi és az új útvonal találkozik, jobbra fordulva 310 m-re a S négyzet jelzésen juthatunk az Ózon Hotel bekötőútjánál lévő Mátraháza, Üdülők buszmegállóhoz.)

Mátrafüred felé indulva keresztezzük a Lifestyle (Bérc) Hotel és a Református üdülő bekötőútját kicsit lejjebb pedig a Négyeshatár felé vezető erdészeti feltáróutat. Rövidesen két turistaút-elágazás következik: először a sárga kör jelzés indul balra a Gyökeres-forrás felé, aztán egy bozótos részt elhagyva egy jobbra tartó ösvényen fut a sárga rom jelzés. Tegyük ezen egy rövid kitérőt a **Hanák Kolos kilátóhoz (igazolópont)**. Mátrafüred hagyományőrző lakossága az erdészet segítségével hangulatos pihenő- és emlékhelyé alakította a környéket padokkal, emlékoszloppal és szalonnasütő hellyel. Nem utolsó sorban itt is a fakitermelés hatására keletkezett egy remek kilátó- hely, ahol az Alföldbe simuló mátrai táj megragadó látványa fogad bennünket. Hanák Kolos a mátrai turizmus úttörője volt, ő írta a hegység első útikalauzát is. Az emlékhelyről Ny felé a Zsoltáros-réten át kísérelhetünk az egy- kori sástói kőbánya pereméhez is, amelybe néhány éve az Oxygen Adrenalin Park települt.

Térjünk vissza utunkra, amely egyre meredekebben lejt, és kisebb szerpentineket leírva pár perc alatt a **Rákóczi-forráshoz (igazolópont)** visz. Ez a Mátra egyik legismertebb, legjobb vizű forrása. Ismét találkozunk a szanatóriumnál elhagyott sárga kereszt jelzéssel, ezen a Máriácskát érintve, a piros körön pedig a Madárvédelmi bemutatóerdőn keresztül túrázhatunk Mátrafüredre. Mi azonban DNy felé sétálunk tovább, elhaladunk egy villanyvezeték alatt, elhagyjuk a Muzslavölgybe vezető kocsit is, és enyhe emelkedővel, ligetes, kőrises erdőrészen át hamarosan a Muzsla kilátóhoz érünk. Innen leginkább a Sástó felé kanyargó országutat és Mátrafüredet csodálhatjuk, de jól látszanak a mátraaljai települések, Gyöngyös és a Sár-hegy is. Meredeken lejtő és kissé szerpentinező ösvényünk fenyőerdő szélén halad tovább, és a Muzsla utcára érve, majd a Kalló utcán jobbra fordulva mindjárt **Mátrafüred** központjában vagyunk. Mátrafüredtől Gyöngyösig utunk közös nyomvonalon halad a lila m jelű Mária Zarándokúttal.

Elhaladunk a megújult Avar Szálló, a büfésor, a buszmegálló és a kisvasút végállomása mellett is. Jelzésünk a gondozott park szélén, a Gyöngyösre vezető kerékpárúttal együtt a **kápolna (igazolópont)** mellett halad tovább. Az abasári elágazásnál az út túloldalán, a régi iskola épületében palóc népművészeti kiállítás látható. Az alsó buszmegállót elhagyva, a Harkály háznál (ami a Bükki Nemzeti Park látogatóközpontja) a zebrán átvágunk a 24-es főúton, majd keresztezzük a kisvasút sínparját is. Az erdészeti középiskola sportpályája mellett, a kerítés külső szélén, a Pipis-hegy oldalában folytatódik túránk. Jobbra a hegyoldalban rádiótelefon-adótorony éktelenkedik, a fenyves nyiladéka télen szánkópályaként működik, míg balra az iskola impozáns épületegyüttese látható. Utunk hátralévő része a Sár-hegyen keresztül vezet Gyöngyösre. Ez a viszonylag kis hegy mind társulásokban, mind fajokban nagyon gazdag. Többféle erdő, pusztafüves lejtők, cserjések, sziklai és mocsári életközösségek, természetközeli és az emberi hatásokat mutató növényegyüttesek váltják itt egymást. Az alig néhány száz hektárnyi területen félszáz védett növény és közel száz védett állat találja meg az életterét. A hegy bejárásához, a természeti szépségek megismeréséhez 1996 nyara óta 12 állomásból álló természetismereti tanösvény nyújt segítséget, melyet a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium tanárai és tanulói hoztak létre. A tanösvény nyomvonala gyakorlatilag megegyezik sárga sáv jelzésű turista-utunkkal, így nekünk is alkalom adódik bepillantani a terület rejtett szépségeibe. A gyeptársulás után fenyővel elegyes tölgyerdőn, később cseres-tölgyesen halad át utunk az egykori ipari kisvasút vonalát követve, majd a vitorlázórepülő-tér DK-i sarkához érve kaszált, taposott gyept szemelelhetünk (Vigyázat: a Repülőtér veszélyes üzem, annak mentén csak a turistaúton közlekedhetünk!).

A Szálás turistaházig melegkedvelő tölgyest szelünk át, aztán a **Szent Anna-tó (igazolópont)** körül a feltöltődött kis tavacska mocsárvilágában és a mellette álló festői kápolnában gyönyörködhetünk. Innen a csúcsig hosszú kapaszkodóval vezet az ösvény a cserjés, bozotos hegyoldalban. A Sár-hegy tetején, az antennák tövében a hegy kialakulását és geológiáját tanulmányozhatjuk, majd innen a nyeregbe érve láthatjuk a terület legértékesebb növénytársulását, a pusztafüves lejtősztyeppet. A **Cseplye-tetőn** felejthetetlen kör-panorámában lehet részünk; az embernek már-már az az érzése, hogy a világ tetején áll. Emellett tiszteleghetünk Szerencsés Imre gyöngyösi gyógyszerész és botanikus, a Sár-hegy növényvilágának kutatója kopjafájánál **(igazolópont)** is. Meredeken lejtő sziklás terepen visz tovább az

ösvény, közben szépen látni azokat a kőrakásokat, amelyek a múlt századi szőlőparcellák határai voltak. A Visonta-hegy nyergében több foltban törpamandulát is láthatunk. Ny felé fordulva utunk talán az eddiginél is kellemetlenebbül lejt, hobbitelkek között, egy kis völgyecskeben haladunk. A felújított Szőke-kutat elhagyva a lejtő érezhetően szelídül, miközben szőlőtáblát mellőzünk és érintjük a két eperfa közé bújt pléh-Krisztus feszületét.

A Külső-Mérges-patak hídja után a temető mellett, a kisvasút sín párján átlépve érjük el **Gyöngyöst**. A Mátrai út melletti kerékpárúton balra kanyarodunk. Jobbról a Károly Róbert Főiskolát, majd a jelzőlámpa után balról egy lakótelepet mellőzünk (ezen a szakaszon már nincs turistajelzés). A következő lámpánál, az Orczy-kert sarkánál balra, a Kossuth utcára térünk. Balra az Orczy kastély látható, mely a Mátra Múzeumnak ad otthont. Semmiképp ne hagyjuk ki messze földön híres természettudományi gyűjteményének megtekintését! Szemben a gimnázium épülete, melynek sarkánál, a Könyves Kálmán téren jobbra fordulva (balra az 1848-as emlékmű) hamarosan a Hotel Opál elé, II. **Rákóczi Ferenc szobrához (igazolópont)**, túránk végéhez érünk.

Gyöngyös, 2004.

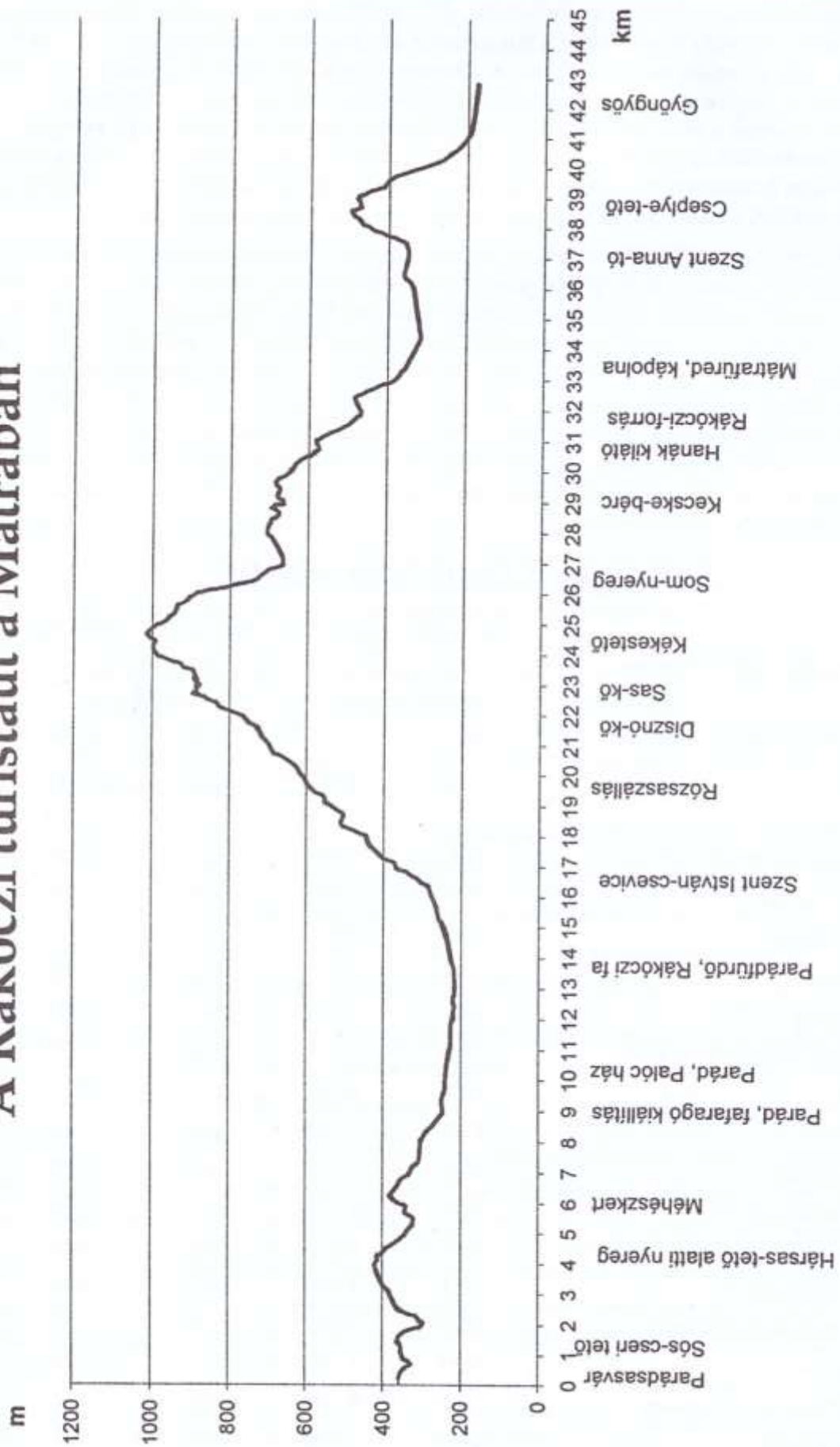
Simon Péter

leírását Merva Eszter és Merva László frissítette 2023. novemberében

A Rákóczi-turistaút adatai

Az igazolópont helye	Táv (km)	Szint (m)	Táv (km)	Szint (m)
	Gyöngyös > Parádsasvár		Parádsasvár > Gyöngyös	
Gyöngyös, Rákóczi szobor	0,0	0	42,8	1 435
Cseplye-tető	3,8	315	39,0	1 435
Szent Anna-tó	5,7	345	37,1	1 270
Mátrafüred, kápolna	9,1	380	33,7	1 225
Rákóczi-forrás	11,0	530	31,8	1 210
Hanák kilátó	11,9	640	30,9	1 210
Kecske-bérc	13,6	755	29,2	1 190
Som-nyereg	16,3	900	26,5	1 100
Kékestető, Rákóczi emlékfa	18,2	1 185	24,6	1 100
Sas-kő	20,1	1 220	22,7	945
Disznó-kő	21,2	1 220	21,6	780
Rózsaszállás	23,3	1 220	19,5	640
Szent István-csevice	26,8	1 225	16,0	315
Parádfürdő, Rákóczi-fa	29,7	1 225	13,1	260
Parád, Palóc ház	33,1	1 260	9,7	250
Parád, fafaragókiállítás	33,8	1 270	9,0	245
Méhéskert	36,6	1 410	6,2	245
Hársas-tető alattinyereg	38,5	1 500	4,3	175
Sós-cseri tető	41,7	1 600	1,1	30
Parádsasvár, üveggyár	42,8	1 630	0,0	0

A Rákóczi turistaút a Mátrában

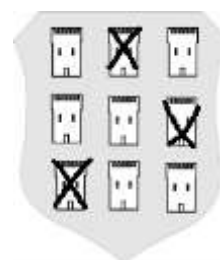

Igazolások teljesítésének módja

<i>Az igazolópont helye</i>	<i>Igazolás módja</i>
Gyöngyös, Rákóczi szobor	Latin felirat szövege, Rákóczi szabadságharcának jelszava.
Cseplye-tető	Folytassa a kopjafán lévő szöveget: „A Mátra védett...”
Szent Anna-tó	„jel”
Mátrafüred, kápolna	Mikor és melyik szerzetesrend állította a kápolna elődjét?
Rákóczi-forrás	„jel”
Hanák kilátó	„jel”
Kecske-bérc	„jel”
Som-nyereg	„jel”
Kékestető, Rákóczi emlékfa	A Rákóczi túra emlékfába vésett rajzos emblémája.
Sas-kő	Ki és mikor tervezte a világháborúban elesett magyar turisták emlékművét?
Disznó-kő	„jel”
Rózsaszállás	„jel”
Szent István-csevice	„jel”
Parádfürdő, Rákóczi-fa	„jel”
Parád, Palóc ház	Mikor épült a parádi műemlék palóc lakóház?
Parád, fafaragó kiállítás	Folytassa a faragott kapun található szöveget: „Felszabadulásunk...”
Méhéskert	„jel”
Hársas-tető alatti nyereg	„jel”
Sós-cseri tető	„jel”
Parádsasvár, üveggyár	Az üveggyár elődjének tekintett üveghuta alapításának éve.

A igazolásokat a következő oldalon található táblázatba kell bejegyezni. A „jel” megjelölés azt jelenti, hogy a helyszínen található felfestett jelzéseket kell a megfelelő négyzetbe leírni.

Minta:

Igazolólap

Rákóczi túramozgalom a Mátrában

Teljesítő neve:	
Teljesítő lakcíme:	
E-mail cím:	
Születési év:	
Egyesület:	
Teljesítés ideje:	

Parádsasvár, Üveggyár	 Sós-cseri-tető	 Hársas-tető alatti nyereg	 Méhéskert
Parád, fafaragó kiállítás	Parád, Palóc ház	 Parádfürdő, Rákóczi-fa	 Szent István- csevice
 Rózsaszállás	 Disznó-kő	Sas-kő	Kékestető, Rákóczi emlékfa
 Som-nyereg	 Kecse-bérc	 Hanák kilátó	 Rákóczi forrás
Mátrafüred, kápolna	 Szent Anna-tó	Cseplye-tető	Gyöngyös, Rákóczi szobor

Élménybeszámoló, tapasztalat, vélemény a túráról

A Rákóczi jelvénytulajdonos túra teljesítésének elismerése

.....
sporttárs

a „Rákóczi jelvénytulajdonos túra a Mátrában” előírt útvonalát végigjárta, és azt hitelesen igazolta.

A túramozgalom szabályainak megfelelően a túra teljesítőinek nyilvántartásába

..... szám alatt felvettük.

Gyöngyös, ... év ..... hó .... nap

.....
Kékes Turista Egyesület
elnöke

P.H.

.....
rendezvény szervező

Rákóczi Ferenc 1676-ban született, édesapját néhány hónapos korában elvesztette. Apai ősei nemzedékeken át erdélyi fejedelmek voltak, anyja, Zrínyi Ilona, a császár elleni összeesküvésért lefejezett horvát bán, Zrínyi Péter leánya volt. Ősei közé számíthatta a lengyel királyt adó Báthoriakat is. 12 éves, amikor a király által kinevezett gyámja, Kollonich esztergomi érsek parancsára elszakítják édesanyjától és a magyar környezetből. Jezsuiták nevelik. A prágai egyetemen szerzi a magyar főurakét meghaladó műveltségét és az európai látókört.

1694-ben feleségül veszi Sarolta Amáliát, a hassenheinfelsi német fejedelem leányát, s magyarországi birtokaira költözik. Sáros megye örökös főispánja. A fiatal herceg tüntetően német ruhát hord, német tisztekekkel érintkezik. 1697-ben a hegyaljai fölkelés parasztvezetői hozzá fordulnak, hogy álljon az élükre, de Rákóczi Bécsbe nyargal, hogy Lipót császárkirály előtt hűségét bizonyítsa. Visszatérve Magyarországra, szeme előtt zajlik le a császári sereg véres megtorlása.

Ugyanakkor éreznie kell, hogy mindenki tőle várja a szabadulást.

II. Rákóczi Ferenc (1676-1735)

Mindez hozzájárul ahhoz, hogy – főként Bercsényi Miklós ungi főispán rábeszélésére – cselekvésre szánja el magát.

XIV. Lajos francia királyhoz fordul támogatásért, megbízottja azonban beárulja őt Bécsben. 1701 áprilisában elfogják, és Bécsújhelyen abba a cellába zárják, ahonnan nagyapja, Zrínyi Péter a vérpadra lépett. 1701 novemberében felesége segítségével megszökik, Lengyelországba menekül, s itt találják rá 1703 tavaszán Esze Tamás és a tiszaháti parasztok küldöttei az üzenettel: álljon az élükre.

Rákóczi 1703. június 16-án a Vereckei-hágónál lép be az országba. Esze Tamás fogadja, pár száz rosszul felfegyverzett paraszt élén.

Őszre megindul a nemesség tömeges csatlakozása is. 1704-re szinte az egész ország a kurucok birtokába kerül. 1710-ig vívja váltakozó sikerű harcát a Habsburg seregekkel.

Közben 1704. július 8-án Rákóczit a gyulafehérvári országgyűlés Erdély fejedelmévé választja, 1705. szeptemberében pedig a szécsényi országgyűlés a magyarországi szövetkezett rendek vezérlő fejedelmévé. 1711 februárjában Rákóczi az orosz segítség megnyerése céljából elhagyja az országot. Távollétében Károlyi Sándor generális 1711 áprilisában megkötö a békét a császári fővezérrel, Pálffy Jánossal.

Rákóczi egy ideig Lengyelországban, majd 1713-tól XIV. Lajos udvarában, Versaillesban él. 1715 nyarán visszavonul a kamalduli szerzetesek grosbois-i kolostorába. 1717-ben a Porta meghívására Törökországba megy, azt remélve, hogy a török-osztrák háború lehetőséget ad a szabadságharc újrakezdésére. A veszített háború után a török kormány Rodostót jelöli ki tartózkodási helyéül. Itt él a Márvány-tenger partján a bujdosókból álló kicsiny kíséretével 1735. április 8-án bekövetkezett haláláig.

Dr. Benda Kálmán História könyvek sorozat: Magyarok a Kárpát-medencében (1988)

A fejedelemről szóló kép Mayer Ede által készített szobor, melyet a művész 1907-ben II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazahozatalát követő évben a fejedelem tiszteletére alkotott. A szobor ma Borsiban (Szlovákia) a fejedelem szülőháza előtt áll. (Megj.: Rákóczi szülőhelyét a borsi kastélyt 2022-ben felújították, így méltó célpont lehet a túra teljesítői számára: www.borsikastely.eu) Fotó: Merva László

Bemutatkozik a Kékes Turista Egyesület

Egyesületünk 2000-ben alakult, közhasznú szervezet. Célunk, hogy a természetjárás népszerűsítésével, feltételeinek megteremtésével, programok szervezésével segítsünk az egészséges életmód kialakításában, elterjesztésében. A természetjárás megszerettetésével hozzá akarunk járulni hazánk, de elsősorban a Mátra-vidék természeti értékeinek megismertetéséhez. Gondozzuk a mátrai turistautakat, hulladékgyűjtési akciókat szervezünk. Munkánkkal szeretnénk felhívni a figyelmet a környezet védelmének fontosságára is.

Közhasznú tevékenységünk

Nyílt túráinkra – 30-35 ilyen alkalom van évente – szeretettel várunk mindenkit. Évente több alkalommal kisgyermekes családokat várunk a gyerekek teherbíró képességéhez igazodó erdei sétákra. Többnapos országjárásainkra, külföldi gyalogtúráinkra is szívesen hívunk mindenkit.

Két, immár nagy sikernek örvendő teljesítménytúrát rendezünk évente. Márciusban a Mátrahegy teljesítménytúrára, Pünkösdkor pedig a Mátrai Csillagok éjszakai teljesítménytúrára várjuk a versengeni szerető természetjárókat.

Tájékoztató túraversenyünk is van Húsvétkor, a neve: Tojáskereső tájékoztató túraverseny.

Tavasszal és ősszel kitakarítjuk a Mátrát! A kezdeményezésünkre 20 éve indult „A Tiszta Mátráért” mozgalom, alkalmanként 100-120 embert mozgósít az erdőben hagyott hulladékok összeszedésére.

Több mint két évtizede gondozzuk a Mátra turistaútjait, végezzük a festéseket, a karbantartást.

Végül idesoroljuk a Rákóczi jelvénytörzset, mellyel eddig több mint 900 turistát „csaltunk” a Mátrába.

Honlapunk a - <https://kekesturista.hu> - bemutatja az egyesületünk életét a kezdetektől. A honlap egyedi kialakításával, tagjaink mindennapi önkéntes munkájával hírt ad a természetjárók mindennapjairól, és őrizi annak az útnak a történetét, melyet az egyesület bejárta az elmúlt több mint két évtizedben.

Szent István-csevice

Palóc ház

Tagságunk

Egyesületünk népes tagsággal rendelkezik. A megalakulást követő negyedik évtől létszámunk nem csökkent 120 fő alá. Ezen felül tagjaink a Jeruzsálem úti Tagóvoda óvodásai is. Ők a Mátra Manók. Tagjaink között kiváló és eredményes természetjáró minősítéssel rendelkezők is vannak, többen pedig arany, ezüst és bronz fokozattal rendelkeznek.

Túravezetőink száma 20 fölött van. A természetjárás hazai fejlődésért végzett munkánkat országos kitüntetések jelzik.

Rendezvényeinkre szeretettel várunk minden természetkedvelő, gyalogolni, kerékpározni szerető embert!
Egyesületünkről minden információt tartalmaz honlapunk: [_ https://kekesturista.hu](https://kekesturista.hu)

1%-os támogatását köszönettel fogadjuk!

Adószámunk: 18582413-1-10

2023 november